

ZAKON O MJENICI

I- OPCE ODREDBE

Clan 1.

Ovim zakonom uređuje se sadržaj i forma mjenice, te način poslovanja mjenicom na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija). Mjenica, u smislu ovog zakona, predstavlja sredstvo plaćanja i instrument osiguranja plaćanja.

Clan 2.

U ovom zakonu:

- 1) "Transirana mjenica" predstavlja bezuvjetan uput da se plati određena svota novca.
- 2) "Indosament" predstavlja vrstu mjenice koja ima svojstvo prenosivosti.
- 3) "Akceptiranje mjenice" predstavlja mogućnost kojom imalac trasirane mjenice, kao i onaj koji je samo drži, mjenicu može sve do njene dospelosti podnijeti na akceptiranje trasatu.
- 4) "Aval" predstavlja mjenicno jamstvo
- 5) "Dospelost" predstavlja sposobnost naplativosti mjenice.
- 6) "Plaćanje" je sam čin plaćanja mjenicne svote.
- 7) "Regres" je obestecenje imaoća mjenice u slučaju kada mjenica nije plaćena po dospelosti, na vrijeme i prije dospelosti.
- 8) "Intervencija" predstavlja mogućnost akceptiranja i isplate mjenice po potrebi, od strane naznačenog lica.
- 9) "Umnozavanje i prepisi" označava da mjenica može biti izadata u dva ili više istovjetnih primjeraka.
- 10) "Preinacenje mjenice" predstavlja mogućnost preinacjenja nekog sloga na mjenici.
- 11) "Protest" predstavlja podizanje protesta kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom protiv lica protiv kojeg se protest podize.
- 12) "Zastara" je mogućnost zastarijevanja mjenicnog zahtjeva protiv akceptanta, indosanta i trasanta u odnosu na imaoća mjenice i u međusobnim odnosima.
- 13) "Neopravdano obogacenje" označava pojavu neopravdanog sticanja dobiti za radnje propustene radi održavanja mjenicnih prava i ugasene zastare.
- 14) "Pravo zaloga i pridržaja" predstavlja pravo imaoća mjenice da se iz zaloga koji drži kod sebe namiri, bez podizanja tuzbe ukoliko mjenicna obaveza nije na vrijeme izvršena, a pravo pridržaja je pravo imaoća mjenice nad dužnikovim novcem, pokretninama i vrijednosnim papirima.
- 15) "Amortizacija" mjenice predstavlja mogućnost da se sudu mjesto plaćanja predloži amortizacija mjenice u slučaju njenog nestanka.

II - TRASIRANA MJENICA IZDAVANJE I OBLIK TRASIRANE MJENICE

Clan 3.

Trasirana mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, napisanu u samom slogu isprave, na jeziku na kojem je sastavljena,
- 2) bezuvjetni uput da se plati određena svota novca,
- 3) ime onoga koji treba platiti (trasat),
- 4) označenje dospelosti,
- 5) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 6) ime onoga kome se ili po cijoj se naredbi mora platiti (remitent),

- 7) oznacenje dana i mjesta izdavanja mjenice,
- 8) potpis onoga koji je izdao mjenicu (trasant).

Clan 4.

- (1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka nabrojanih u prethodnom clanu ne vrijedi kao trasirana mjenica, osim u slucajevima koji su odredjeni u sljedecim stavovima.
- (2) Trasirana mjenica u kojoj nije oznacena dospelost, smatra se kao mjenica po vidjenju.
- (3) Ako nije narocito odredjeno, vrijedi kao mjesto placanja, a ujedno kao mjesto trasatovog prebivanja ono mjesto koje je naznaceno pored trasatovog imena. (4) Trasirana mjenica na kojoj nije naznaceno mjesto izdavanja smatra se da je izdata u mjestu koje je oznaceno pored trasantovog potpisa.

Clan 5.

- (1) Trasirana mjenica moze glasiti po naredbi samoga trasanta.
- (2) Ona se moze vuci (trasirati) i na trasanta.
- (3) Ona se moze izdati (trasirati) za racun treceg lica.

Clan 6.

Trasirana mjenica moze biti plativa u mjestu prebivalista treceg lica, bilo u mjestu u kome trasat prebiva, bilo u kojem drugom mjestu (domicilna trasirana mjenica).

Clan 7.

- (1) U trasiranoj mjenici plativoj po vidjenu ili na odredjeno vrijeme po vidjenju, trasant moze odrediti da svota u njoj oznacena, nosi kamate. U svakoj drugoj trasiranoj mjenici ova odredba o kamatama smatra se kao da nije napisana.
- (2) Kamatna stopa mora se naznaciti u mjenici; ako se to ne ucini, odredba o kamatama smatra se kao da nije napisana.
- (3) Kamate teku od dana izdavanja mjenice, ako nije drugacije oznaceno.

Clan 8.

- (1) Ako je mjenicna svota napisana slovima i brojevima, u slucaju neslaganja, vrijedi svota napisana slovima.
- (2) Ako je mjenicna svota napisana vise puta slovima ili vise puta brojevima, onda vrijedi najmanja svota.

Clan 9.

Iako se na mjenici nalaze potpisi lica koja su nesposobna da se mjenicno obavezu, ili lazni potpisi ili potpisi izmisljenih lica ili potpisi koji iz bilo kojeg drugog razloga ne obavezuju lica koja su potpisala mjenicu, ili u ime kojih je ona potpisana, ipak su obaveze ostalih potpisnika pravovaljane.

Clan 10.

Ko se na mjenici potpise kao zastupnik drugog, mada za to nije bio ovlasten, licno je po njoj obavezan, a ako je platio, ima ista prava koja bi imao zastupnik. Isto vrijedi i za zastupnika koji je prekoracio svoje ovlastenje.

Clan 11.

- (1) Trasant odgovara da ce mjenica biti akceptirana i isplacena.
- (2) On sebe moze osloboditi odgovornosti za akcept, a svaka odredba kojom bi sebe oslobadjao odgovornosti za isplatu smatra se kao da nije ni napisana.

III - INDOSAMENT

Clan 12.

- (1) Svaka mjenica, i onda kada nije izricito trasirana po naredbi, moze se prenijeti indosamentom.
- (2) Mjenica u koju je trasant stavio rijeci: "ne po naredbi" ili drugi izraz, koji znaci to isto, moze se prenijeti samo u obliku i s efektom obicnog ustupanja (cesije).
- (3) Mjenica se moze indosirati i na samog trasata, bilo da ju je on akceptirao ili ne, na trasanta ili bilo na kojeg drugog obaveznika.
- (4) Ova lica mogu je dalje indosirati.

Clan 13.

- (1) Indosament mora biti bezuvjetan. Svaki uvjet koji bi bio stavljen smatra se kao da nije napisan.
- (2) Djelomican indosament je nistav.
- (3) Indosament na donositelja vrijedi kao bjanko indosament.

Clan 14.

- (1) Indosament mora se napisati na mjenici ili na listu koji je za nju vezan (alonz) i mora ga indosant potpisati.
- (3) Indosament ne mora oznacavati korisnika, a moze se sastojati i iz samog potpisa indosanta (bjanko indosament). U ovom posljednjem slucaju indosament, da bi bio pravovaljan, mora biti napisan na poledjini mjenice ili na alonzu.

Clan 15.

- (1) Indosamentom se prenose sva prava koja proisticu iz mjenice.
- (2) Kada je indosament neispunjen (bjanko), onda imalac mjenice moze:
 - 1) ispuniti bjanko indosament bilo svojim imenom bilo imenom imenom drugog lica,
 - 2) dalje indosirati mjenicu bjanko ili na ime drugog lica,
 - 3) jednostavno predati mjenicu trecem licu, ne ispunjavajuci bjanko indosament niti stavljavajuci nov indosament.

Clan 16.

- (1) Indosant odgovara da ce mjenica biti akceptirana i isplacena, osim ako je u indosamentu drukcije odredjeno.
- (2) On moze zabraniti da se mjenica dalje indosira; u tom slucaju ne odgovara licima na koje bude mjenica kasnije indosirana.

Clan 17.

- (1) Onaj tko drzi mjenicu smatra se njenim zakonitim imaoцем, ako svoje pravo dokaze neprekinutim nizom indosamenata. To vrijedi i kad je posljednji indosament bjanko (clan 13. stav 3.). U pogledu ovog dokazivanja precrtani indosamenti smatraju se da ne postoje. Kad iza bjanko indosamenta dolazi drugi indosament, smatra se da je potpisnik tog drugog indosamenta stekao

mjenicu bjanko indosamentom.

(2) Ako je neko, bilo kakvim događajem lisen mjenice, onaj koji je drži i koji je svoje pravo dokazao onako kako je propisano u stavu 1. ovog člana, nije dužan mjenicu predati, osim ako ju je stekao zlonamjerno ili je pri sticanju postupio s velikom nepažnjom.

Član 18.

(1) Lica protiv kojih je stavljen zahtjev da ispune svoje obaveze iz mjenice ne mogu prema njenom imaoču isticati prigovore koji imaju osnov u njihovim licnim odnosima sa trasantnom ili s kojim prijasnijim imaočem mjenice, osim ako je sadašnji imalac mjenice prilikom njenog sticanja svjesno postupio na štetu dužnika. (2) Ako je mjenica, koja je u vrijeme izdanja bila nepotpuna, naknadno ispunjena protivno postojećem sporazumu, povreda ovog sporazuma ne može se prigovoriti imaoču mjenice, osim ako ju je stekao zlonamjerno ili ako je pri sticanju mjenice postupio s velikom nepažnjom.

Član 19.

(1) Kad indosament sadrži napomenu "vrijednost za naplatu", "za inkaso", "kao punomoć" ili ma kakvu drugu napomenu koja znači nalog, imalac mjenice može ostvariti sva prava koja iz nje proistječu, ali mjenicu može indosirati samo kao prenos punomoći.

(2) Mjenicni obveznici u slučaju iz stava 1. ovog člana mogu istaci prema imaoču mjenice samo one prigovore koji se mogu istaci prema indosantu.

(3) Nalog sadržan u indosamentu iz stava 1. ovog člana (indosament - punomoć) ne prestaje usljed smrti nalagodavca niti usljed nastupanja njegove poslovne nesposobnosti.

Član 20.

(1) Kad indosament sadrži napomenu "vrijednost za osiguranje", "vrijednost za zalogu" ili ma kakvu drugu napomenu pod kojom se razumijeva zalaganje, imalac mjenice može ostvariti sva prava koja iz nje proistječu, ali mjenicu može indosirati samo kao prijenos punomoći.

(2) Mjenicni obveznici u takvom slučaju ne mogu istaci protiv imaoča mjenice prigovore koji imaju osnov u njihovim licnim odnosima sa indosantom, osim ako je imalac sticuci mjenicu, svjesno postupio na štetu dužnika.

Član 21.

(1) Indosiranje nakon dospelosti proizvodi isti efekat kao i indosiranje prije dospelosti. Ali indosiranje nakon protesta zbog neisplate ili nakon proteka roka određenog za podizanje takvog protesta proizvodi samo efekat običnog ustupanja.

(2) Dok se ne dokaze protivno, nedatirani indosament smatra se da je učinjen prije proteka roka određenog za dizanje protesta.

IV - AKCEPTIRANJE

Član 22.

Imalac trasirane mjenice, kao i onaj koji je samo drži, može je sve do dospelosti podnijeti na akceptiranje trasatu u mjestu njegovog prebivanja.

Član 23.

- (1) U svakoj trasiranoj mjenici trasant može odrediti da se ona podnese na akceptiranje naznacavajući ili ne naznacavajući za to rok.
- (2) Trasant može i zabraniti da se mjenica podnese na akceptiranje, osim kad je u pitanju trasirana mjenica plativa kod trećeg lica ili u mjestu razlicitom od mjesta u kome trasat prebiva, ili kad je u pitanju trasirana mjenica na odredjeno vrijeme po vidjenju.
- (3) Trasant može isto tako odrediti da se mjenica ne podnosi na akceptiranje prije odredenog vremena.
- (4) Svaki indosant može narediti da se trasirana mjenica podnese na akceptiranje, naznacavajući ili ne naznacavajući za to rok, osim kad je trasant u njoj zabranio da se ona podnosi na akceptiranje.

Clan 24.

- (1) Mjenica trasirana na odredjeno vrijeme po vidjenju mora se podnijeti na akceptiranje u roku od jedne godine od dana izdvanja.
- (2) Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti duži.
- (3) Te rokove indosanti mogu skratiti.

Clan 25.

- (1) Trasant može zahtijevati da mu se mjenica podnese još jedanput sutradan nakon prvog podnošenja na akceptiranje. Zainteresovana lica mogu se pozivati na to da ovaj zahtjev nije ispunjen samo onda kad je taj zahtjev zabilježen u protestu.
- (2) Imalac mjenice nije dužan da mjenicu koju podnosi na akceptiranje ostavi kod trasata.

Clan 26.

- (1) Akcept se piše na samoj mjenici. Izrazava se riječju "priznajem", "primljena", "prihvacena" ili kojom drugom riječju koja to isto znači: akcept potpisuje trasat. Kao akcept vrijedi i sam trasatov potpis kad je stavljen na licu mjenice.
- (2) Kad je trasirana mjenica plativa na odredjeno vrijeme po vidjenju, ili kad se na osnovu narocite odredbe treba podnijeti na akceptiranje u odredenom roku, onda akcept mora biti datiran na dan kada je dat, osim ako imalac mjenice zahtijeva da se datira na dan kada je mjenicu podnio na akceptiranje. Ako se akcept ne datira, imalac mjenice, da bi održao svoja regresna prava protiv indosanata i trasanta, mora taj propust utanoviti pravodobno podignutim protestom.

Clan 27.

- (1) Akcept mora biti bezuvjetan, ali ga trasat može ograniciti na jedan dio mjenicne svote.
- (2) Svako drugo u akceptu sadržano odstupanje od sastojaka mjenice jednako je odbijanju akcepta. Ipak je akceptant obavezan prema sadržini svog akcepta.

Clan 28.

- (1) Kad je u mjenici trasant kao mjesto placanja oznacio neko mjesto razlicito od onoga u kojem trasat prebiva, ne imenujući lice kod kojeg treba da se izvrši isplata (domicilijat), onda trasat prilikom akceptiranja može oznaciti to lice. Kad se to ne učini, smatra se da se akceptant obavezao da sam plati u mjestu placanja.
- (2) Ako je mjenica plativa u mjestu trasatovog prebivanja, ovaj može prilikom akceptiranja oznaciti adresu u tom mjestu, gdje se isplata ima obaviti (platiste).

Clan 29.

- (1) Akceptom se trasat obavezuje da mjenicu plati po dospjelosti.
- (2) Ako mjenica ne bude placena, njen imalac, pa bio to i sam trasant, ima na osnovu nje pravo na neposrednu tuzbu protiv akceptanta za sve sto se moze zahtijevati prema cl. 49. i 50. ovog zakona.

Clan 30.

- (1) Smatra se da je trasat odbio akceptiranje mjenice ako je napisani akcept precrtao prije nego sto je mjenicu vratio. Dok se ne dokaze protivno, smatra se da je akcept precrtan prije nego sto je mjenica vracena.
- (2) Ali, ako je trasat pismeno izvijestio imaoca mjenice ili kojeg potpisnika da je mjenicu akceptirao, on je prema njima obavezan po sadrzaju datog akcepta.

V - AVAL

Clan 31.

- (1) Isplata mjenice moze se za cijelu mjenicnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati avalom (mjenicnim jamstvom).
- (2) Ovo osiguranje moze dati trece lice ili cak i neko od potpisnika mjenice.

Clan 32.

- (1) Aval se daje na mjenici ili na alonzu i potpisuje ga avalista,
- (2) Aval se izrazava rijecima: "per aval", "kao jamac", "kao poruk" ili ma kojim drugim izrazom koji to isto znaci.
- (3) Za davanje avala dovoljan je potpis na licu mjenice, osim ako je u pitanju potpis trasata ili trasanta.
- (4) Iz avala treba da se vidji za koga je dat. Ako se to ne vidi, vrijedi kao da je dat za trasanta.

Clan 33.

- (1) Avalista odgovara onako kako odgovara onaj za koga jamci.
- (2) Njegova obaveza vrijedi i onda ako je obaveza za koju jamci nistava iz bilo kojeg drugog razloga, osim zbog formalnog nedostatka.
- (3) Kad isplati mjenicu, avalista stice pravo iz mjenice protiv onoga za koga je inace jamcio, kao i protiv onih koji su po ovoj mjenici odgovorni (pravo na regres).

VI - DOSPJELOST

Clan 34.

- (1) Mjenica se moze izdati: - po vidjenju, - na odredjeno vrijeme po vidjenju, - na odredjeno vrijeme od dana izdavanja, - na odredjeni dan.
- (2) Nistave su mjenice u kojima je dospjelost drukcije naznacena, kao i mjenice sa vise dospjelosti.

Clan 35.

- (1) Mjenica po vidjenju plativa je cim se podnese. Ona se mora podnijeti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdavanja. Trasant moze ovaj rok skratiti ili odrediti duzi. Ove rokove indosanti mogu skratiti.
- (2) Trasant moze odrediti da mjenica plativa po vidjenju ne smije biti podnesena na isplatu prije naznacenog vremena. U takvom slucaju rok za podnosenje pocinje teci od tog vremena.

Clan 36.

- (1) Dospjelost mjenice na određeno vrijeme po vidjenju izracunava se bilo prema danu akcepta, bilo prema danu protesta.
- (2) Kad protest nije podignut, onda se u pogledu akceptiranja smatra da je nedatirani akcept stavljen posljednjeg dana roka previdjenog za podnošenje na akceptiranje.

Clan 37.

- (1) Mjenica koja glasi na jedan ili više mjeseci od dana izdavanja ili od vidjenja, dopijeva odgovarajućeg dana u onom mjesecu kada se ima obaviti isplata. Ako u tom mjesecu nema odgovarajućeg dana, onda mjenica dopijeva posljednjeg dana istog mjeseca.
- (2) Ako mjenica glasi na jedan ili više cijelih mjeseci i polovinu mjeseca od dana izdavanja ili od vidjenja, onda se najprije racunaju cijeli mjeseci.
- (3) Ako je dospjelost određena za pocetak, za polovinu (sredinom januara, sredinom februara itd.) ili za kraj mjeseca, onda se pod tim izrazima razumijevaju prvi, petnaesti ili posljednji dan mjeseca.
- (4) Izrazi "osam dana" ili "petnaest dana" ne znace jednu ili dvije sedmice nego punih osam ili petnaest dana. (5) Izraz "pola mjeseca" znaci rok od petnaest dana.

Clan 38.

- (1) Kada je mjenica plativa na određeni dan u mjestu u kome ne vrijedi isti kalendar koji vrijedi u mjestu izdanja, onda se smatra da je dan dospjelosti po kalendaru koji vrijedi u mjestu placanja.
- (2) Kada se mjenica plativa na određeno vrijeme od dana izdavanja trasira iz jednog mjesta na neko drugo mjesto i kad u tim mjestima ne vrijede isti kalendari, onda se dan izdavanja dovodi na dan koji mu odgovara u kalendaru koji vrijedi u mjestu placanja, pa se prema tome određuje dospjelost.
- (3) Rokovi za podnošenje mjenica racunaju se prema odredbi stava 2. ovog clana.
- (4) Ovi se propisi ne primjenjuju ako neka posebna odredba u mjenici ili bitni sastojci mjenice pokazuju da se namjeravalo nesto drugo.

VII - PLACANJE

Clan 39.

- (1) Mjenica plativa na određeni dan ili na određeno vrijeme, nakon dana izdavanja ili vidjenja, mora se podnijeti na isplatu bilo na sam dan placanja, bilo jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za njim. (2) Kad se mjenica podnese nekoj organizaciji ovlastenoj za obavljanje platnog prometa (u daljem tekstu: OOPP), smatra se da je podnesena na isplatu.

Clan 40.

- (1) Prilikom placanja mjenice, trasat moze zahtijevati da mu je imalac preda s potvrdom na mjenici da je placena.
- (2) Imalac mjenice ne moze odbiti djelimicnu isplatu. (3) U slucaju djelimicne isplate trasat moze zahtijevati da se ova isplata zabiljezi na mjenici i da mu se uz to izda priznanica.

Clan 41.

- (1) Imalac mjenice ne moze se prisiliti da primi isplatu prije dospjelosti mjenice.
- (2) Trasat koji placa mjenicu prije dospjelosti cini to na svoju opasnost i stetnu.
- (3) Ko plati mjenicu po dospjelosti, pravovaljano je oslobodjen obaveze osim ako je to ucinio iz zle

namjere ili velike nemarnosti. On je dužan da ispita pravilnost niza indosamenata, ali ne i istinitosti potpisa indosanata.

Clan 42.

(1) Kad je mjenica plativa u novcu koji nije u kursu u mjestu placanja, mjenicna svota moze se platiti novcem koji je tu u kursu, a po vrijednosti koju ima na dan dospelosti. Ako je dužnik u zakasnjenju, imalac mjenice moze, po svom izboru, traziti da se mjenicna svota isplati domacim novcem po kursu, koji vrijedi bilo na dan dospelosti, bilo na dan isplate.

(2) Vrijednost stranog novca odredit ce se po obicajima koji vrijede u mjestu placanja ali trasant moze odrediti da se svota koju treba platiti obracuna po kursu odredjenom u mjenici.

(3) Ovi propisi ne primjenjuju se kad je trasant odredio da se isplata izvrši bas u novcu oznacenom u mjenici (odredba efektivne isplate u stranom novcu).

(4) Propisi iz st. 2. i 3. ovog clana primjenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti s postojećim valutnim i deviznim propisima.

(5) Ako je mjenicna svota oznacena u novcu koji ima isti naziv ali razlicitu vrijednost u zemlji u kojoj je mjenica izdata i u onoj gdje je plativa, smatra se da se ima u vidu novac mjesta placanja.

Clan 43.

Ako se mjenica ne podnese na isplatu u roku koji je oznacen u clanu 39, ovog zakona, svaki dužnik je ovlasten da mjenicnu svotu polozi u mjestu placanja kod prvostepenog redovnog suda, na trosak, opsanost i stetu imaoca mjenice.

VIII - REGRES ZBOG NEAKCEPTIRANJA I ZBOG NEISPLATE

Clan 44.

Imalac mjenice moze ostvariti regres protiv indosanta, trasanta i ostalih obveznika: - po dospelosti: ako mjenica nije placena u cijelosti ili djelomicno; - i prije dospelosti:

1) ako je akceptiranje odbijeno, bilo potpuno bilo djelimicno,

2) ako je prije ili poslije akceptiranja otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasata, ili ako on obustavi placanja, i ako ta obustava ne bi bila utvrđena sudskom odlukom, ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno,

3) ako je otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasanta mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje.

Clan 45.

(1) Djelimicno ili potpuno odbijanje akceptiranja, kao i djelimicno ili potpuno odbijanje isplate, mora se utvrditi javnom ispravom (protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate).

(2) Protest zbog neakceptiranja mora se podici u rokovima odredjenim za donosenje na akceptiranje. Ako je, u slucaju predvidjenom u clanu 25. stav 1. ovog zakona, mjenica bila podnesena prvi put posljednjeg dana roka, protest se moze podici jos i sutradan.

(3) Protest zbog neisplate mjenice plative na odredjeni dan ili na odredjeno vrijeme od dana izdavanja ili od vidjenja mora se podici jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za danom placanja mjenice. Ako je u pitanju mjenica plativa po vidjenju, onda se protest mora podici u skladu sa stavom 1. ovoga clana o podizanju protesta zbog neakceptiranja.

(4) Kad je podignut protest zbog neakceptiranja, onda nije potrebno mjenicu podnijeti na isplatu niti podici protest zbog neisplate.

(5) Ako prije ili nakon akceptiranja trasat obustavi placanje ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno, imalac mjenice moze vrsiti regres tek posto podnese trasatu mjenicu

na isplatu i posto protest bude podignut.

(5) U slučaju otvaranja stečaja, odnosno likvidacije nad imovinom trasanta, prije ili nakon akceptiranja, kao i u slučaju stečaja odnosno likvidacije nad imovinom trasata mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje, imalac mjenice može ostvariti regres kad podnese potvrdu suda da je otvoren stečaj odnosno podnijeta prijava o pokretanju postupka likvidacije.

Član 46.

(1) O odbijanju akceptiranja ili isplate imalac mjenice mora obavijestiti svog indosanta i trasanta u roku od četiri radna dana nakon protesta, ili nakon dana podnošenja mjenice ako u njoj postoji odredba "bez troškova". Ako je protest zamijenjen prema odredbi člana 79. ovog zakona, rok se računa od dana unosnja izjave o odbijanju u registar protesta.

(2) Svaki indosant mora u roku od dva radna dana nakon dana primljene obavijesti saopćiti obavijest indosantu koji mu prethodi, naznajući imena i adrese onih koji su dali prijasnje obavijesti i tako redom sve do trasanta.

(3) Kad se u smislu st. 1. i 2. ovog člana daje obavijest kojem potpisniku mjenice, mora se, u roku koji za ovog potpisnika vrijedi, poslati takva ista obavijest i njegovom avalisti.

(4) Ako koji od indosanata nije oznacio svoju adresu ili ju je oznacio nečitljivo, dovoljno je da se obavijest pošalje indosantu koji mu prethodi.

(5) Obavijest se može dati u ma kakvom obliku, pa i jednostavnim vraćanjem mjenice.

(6) Ko daje obavijest dužan je dokazati da je to učinio u propisanom roku. Smatra se da je pravodobno postupljeno i kad je pismo kojim se obavijest daje predato pošti u propisanom roku.

(7) Ko ne da obavijest u propisanom roku, ne gubi zbog toga svoja mjenična prava, ali za štetu koja nastane zbog njegovog propuštanja, odgovara do visine mjenične svote.

Član 47.

(1) Trasant, indosant ili avalista može odredbom "bez troškova", "bez protesta" ili ma kakvom drugom odgovarajućom odredbom, napisanom i potpisanom na mjenici, osloboditi njenog imaoca obaveze da radi ostvarenja regresa podize protest zbog neakceptiranja ili neisplate.

(2) Ova odredba ne oslobađa imaoca mjenice ni od podnošenja mjenice u propisanim rokovima ni od pravodobnog davanja obavijesti. Prekoracenje rokova dokazuje onaj koji to istice protiv imaoca mjenice.

(3) Odredba koju je trasant napisao djeluje prema svim potpisnicima; ona koju je napisao indosant ili avalista djeluje samo prema onome ko ju je stavio. Ako imalac mjenice protivno odredbi koju je napisao trasant podigne protest, sam će snositi protestne troškove. Kad odredba potječe od indosanta ili avaliste, troškovi protesta, ako je podignut, mogu se naplatiti od svih potpisnika.

Član 48.

(1) Svi oni koji su mjenicu trasirali, akceptirali, indosirali ili avalirali odgovaraju solidarno imaocu mjenice.

(2) Imalac mjenice ima pravo postupiti protiv svih tih lica bilo pojedinačno, bilo protiv više njih, bilo protiv svih zajedno. Pritom nije dužan da se drži reda kojim su se oni obavezali.

(3) Isto pravo pripada svakom potpisniku mjenice koji ju je iskupio.

(4) Postavljanje zahtjeva protiv jednog od obveznika ne sprječava da se postupi protiv ostalih, iako bi oni dolazili iza onog protiv kojeg je prvo postupljeno.

Član 49.

(1) Imalac mjenice može zahtijevati od onoga protiv kojeg ostvaruje regres: 1) iznos za koji mjenica nije akceptirana ili isplaćena kao i kamate ako su bile u mjenici određene, 2) zateznu kamatu

obracunatu u skladu s propisom kojim se uredjuje visina stope zatezne kamate, 3) troskove protesta, poslanih izvijestaja kao i ostale troskove. (2) Ako se regres trazi prije dospjelosti, od mjenicne svote odbija se eskont po stopi koju odredjuje Evropska centralna banka u Frankfurtu, a koja vazi na dan regresa.

Clan 50.

Ko je iskupio mjenicu, moze zahtijevati od onih koji njemu odgovaraju:

- 1) cjelokupnu svotu koju je isplatio,
- 2) kamatu u visini eskontne stope koju utvrdjuje Evropska centralna banka iz Frankfurta na tu svotu, racunajuci od dana kada je iskupljena svota mjenice isplativa,
- 3) troskove koje je imao.

Clan 51.

(1) Svaki obveznik, protiv kojeg se ostvaruje ili protiv kojeg se moze ostvarivati regres, ovlasten je, kada isplati regresnu svotu, zahtijevati da mu se preda mjenica zajedno sa protestom i racunom na kome je potvrđena isplata.

(2) Svaki indosant koji je iskupio mjenicu moze precrtati svoj indosament i indosamente indosanata koji iza njega dolaze.

Clan 52.

(1) Kad se ostvaruje regres zbog djelimicnog akceptiranja, onda onaj koji je isplatio dio svote za koji mjenica nije bila akceptirana moze zahtijevati da se ta isplata zabiljezi na mjenici i da mu se o tome izda priznanica. Imalac mjenice duzan je da mu izda prepis mjenice, s potvrdom da je vjeran originalu, kao i protest radi ostvarenja daljeg regresa.

Clan 53.

(1) Svako ko ima pravo ostvariti regres moze, ukoliko nije protivno ugovoreno, da se naplati pomocu nove mjenice trasirane po vidjenju na jednu od lica njemu odgovornih i plative u mjestu prebivanja tog lica (povratna mjenica).

(2) Povratna mjenica obuhvata, osim iznosa oznacenih u cl. 49. i 50. ovog zakona, jos i naknadu za posredovanje, kao i pristojbu za povratnu mjenicu.

(3) Ako povratnu mjenicu trasira imalac, mjenicna svota se odredjuje po kursu koji ima mjenica po vidjenju, trasirana iz mjesta placanja prvobitne mjenice na mjesto prebivanja obveznika na koga se vuce. Ako povratnu mjenicu trasira indosant, mjenicna svota se odredjuje po kursu koji ima mjenica po vidjenju, trasirana iz mjesta prebivanja trasanta povratne mjenice na mjesto prebivanja obveznika.

Clan 54.

(1) Sa protekom rokova: - za podnosenje mjenica po vidjenju ili na odredjeno vrijeme po vidjenju, - za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili zbog neisplate, - za podnosenje na isplatu mjenice koja sadrzi odredbu "bez troskova", imalac mjenice gubi svoja prava protiv indosanta, protiv trasanta i protiv ostalih obveznika izuzev akceptanta.

(2) Ako se mjenica ne podnese na akceptiranje u roku koji je trasant odredio, imalac mjenice gubi pravo na regres i zbog neisplate i zbog neakceptiranja, osim ako iz sadrzaja odredbe ne proizilazi da se trasant samo htio osloboditi odgovornosti za akceptiranje.

(3) Ako je rok za podnosenje odredjen u nekom indosamentu, onda se time moze poslužiti samo indosant koji je indosament napisao.

Clan 55.

- (1) Kad se u predvidjenim rokovima mjenica ne može podnijeti ili protest podignuti zbog nesavladive prepreke (zakonski propisi neke države ili koji drugi slučaj više sile), onda se ti rokovi produžuju.
- (2) Imalac mjenice dužan je o slučaju više sile bez odlaganja obavijestiti svog indosanta i tu obavijest, uz datum i svoj potpis, zabilježiti na mjenici ili na alonzu; za ostalo vrijede propisi iz člana 46. ovog zakona.
- (3) Kad visa sila prestane, imalac mjenice mora bez odlaganja podnijeti mjenicu na akceptiranje ili na isplatu, i ako treba, podignuti protest.
- (4) Ako visa sila traje duž od 30 dana nakon dospelosti, za ostvarenje regresa nije potrebno ni podnošenje ni protestiranje mjenice.
- (5) Kod mjenice po vidjenju i na određeno vrijeme po vidjenju rok od trideset dana teče od dana kojeg je imalac mjenice obavijestio svog indosanta o visoj sili, iako to učini i prije proteka rokova za podnošenje; kod mjenica na određeno vrijeme po vidjenju rok od trideset dana povećava se tim vremenom po vidjenju označenim u mjenici.
- (6) Ne smatraju se kao slučajevi više sile one prepreke koje su čisto licne za imaoča mjenice ili za onoga kome je on povjerio da mjenicu podnese ili da protest podigne.

IX - INTERVENCIJA

Clan 56.

- (1) Trasant, indosant ili avalista mogu u mjenici naznačiti lice koje će po potrebi akceptirati ili platiti (intervenijent).
- (2) Intervenijent može mjenicu, pod nize propisanim uvjetima, akceptirati ili platiti za ma koga obveznika protiv koga se može ostvariti regres.
- (3) Intervenijent može biti treće lice, pa i trasat ili ma ko od obavezanih po mjenici, izuzimajući akceptanta.
- (4) Intervenijent je dužan u roku od dva radna dana obavijestiti o svojoj intervenciji onoga za koga je posredovao. Ako prekoraci ovaj rok, odgovara do visine mjenicne svote za štetu koja nastane usljed tog prekoracenja.

Clan 57.

- (1) Akceptiranje intervencijom može se obavljati kad god je prije dospelosti mjenice njen imalac ovlasten na regres po mjenici koja se može podnijeti na akceptiranje.
- (2) Kad je na mjenici naznačeno neko lice da mjenicu po potrebi akceptira ili da je po potrebi u mjestu plaćanja isplati, imalac takve mjenice ne može prije dospelosti ostvariti svoje pravo na regres protiv onog koji je stavio tu oznaku, kao ni protiv potpisnika koji iza njega dolaze, osim kad je mjenicu podnio naznačenom licu i podigao protest, postoje ono odbilo akceptiranje.
- (3) U ostalim slučajevima imalac može odbiti akceptiranje intervencijom. Ali ako ga dopusti, gubi regres koji mu prije dospelosti pripada protiv onoga za kog je dat akcept, kao i protiv potpisnika koji za ovim dolaze.

Clan 58.

Akcept intervencijom bilježi se na mjenici; njega potpisuje intervenijent. U njemu se naznačuje za koga je dat; ako se to ne naznači, smatra se da je dat za trasanta.

Clan 59.

- (1) Intervenijent, kad akceptira mjenicu, odgovara prema njenom imaoocu i prema indosantima koji dolaze za dužnikom za kojega je intervenisao onako kako tom dužniku odgovara.
- (2) Iako je mjenica intervencijom akceptirana, onaj za koga je to ucijeno, a tako isto i oni koji njemu odgovaraju, mogu, kad isplate iznos oznacen u clanu 49. ovog zakona, zahtijevati od imaooca da preda mjenicu zajedno sa protestom, ako je protest bio opravdan, kao i racunom na kome je potvrđjena isplata.

Clan 60.

- (1) Isplata intervencijom može se obavljati u svim slučajevima u kojima je, bilo po dospelosti, bilo prije dospelosti, imalac mjenice stekao pravo na regres.
- (2) Isplata intervencijom obuhvata cjelokupnu svotu koju bi inace imao namiriti onaj za koga se intervenise.
- (3) Ona se mora obaviti najkasnije sutradan po posljednjem danu dopustenom za podizanje protesta zbog neisplate.

Clan 61.

- (1) Ako su mjenicu akceptirali intervenijenti koji imaju svoje mjesto prebivanja u mjestu placanja, ili ako su u mjenici oznacene, da je po potrebi plate, lica koja u tom mjestu imaju svoje mjesto prebivanja, imalac mjenice duzan je ovu podnijeti svim tim licima, i ako je potrebno podignuti protest zbog neisplate najkasnije sutradan po posljednjem danu dopustenom za podizanje protesta.
- (2) Ako se protest ne podigne u tom roku, ispadaju iz obaveze: onaj koji je naznacio adresu po potrebi ili za koga je intervencijom mjenica bila akceptirana, a tako isto i indosanti koji za njim dolaze.

Clan 62.

Imalac mjenice koji odbije isplatu intervencijom gubi regres protiv onih koji bi tom isplatom bili oslobođjeni.

Clan 63.

- (1) Isplata intervencijom mora se potvrditi izjavom o namirenju stavljenom na mjenici s naznakom onoga za koga je placeno. Ako se to lice ne naznaci, smatra se da je placeno za trasanta.
- (2) Mjenica i protest, ako je podignut, predaju se intervenijentu - platiocu.

Clan 64.

- (1) Intervenijent - platilac stice prava koja proizlaze iz mjenice protiv onoga za koga je platio i protiv onih koji su ovome po mjenici obvezni. Ali on ne može mjenicu dalje indosirati.
- (2) Indosanti koji dolaze poslije potpisnika za koga je placeno, oslobođjeni su obaveze.
- (3) Kad više intervenijenata ponude isplatu, prioritet ima onaj koji oslobadja najviše obveznika. Ako, znajući za to, intervenijent postupi protivno ovom pravilu, gubi regres protiv onih koji bi bili oslobođjeni.

X - UMNOZAVANJE I PREPISI

Clan 65.

- (1) Trasirana mjenica može se izdati u dva ili više istovjetnih primjeraka.
- (2) Ovi primjerci moraju biti u svom slogu oznaceni tekucim brojem i, ako se to ne ucini, svaki

primjerak smatra se kao posebna mjenica.

(3) Svaki imalac mjenice u kojoj nije naznaceno da je vucena samo u jednom primjerku, moze traziti da mu se o njegovom trosku izda jos jedna ili vise primjeraka. Radi toga se treba obratiti svom neposrednom indosantu, koji je duzan da ga u tom pogledu pomogne kod svoga indosanta i tako redom sve do trasanta. Indosanti su duzni ponoviti svoje indosamente na novim primjercima.

Clan 66.

(1) Isplata jednog od mjenicnih primjeraka oslobadja obaveze i po svim drugim primjercima iako u mjenici i ne stajalo da se isplatom po jednom primjerku ponisti vrijednost i ostalih primjeraka.

Trasat ostaje obavezan po svakom akceptiranom primjerku koji mu ne bude vracen.

(2) Indosant koji je prenio primjerke na razna lica kao i svi sljedeci indosanti odgovorni su po svim nevracanim primjercima koji nose njihov potpis.

Clan 67.

(1) Ko posalje jedan primjerak na akceptiranje, duzan je na ostalim primjercima naznaciti ime lica kod kojeg se taj primjerak nalazi. Ovo je lice dužno da ga preda zakonitom imaoocu ma kog drugog primjerka.

(2) Ako to lice odbije da to ucini, zakoniti imalac ovog drugog primjerka moze ostvariti regres tek kada protestom utvrdi:

- 1) da mu na njegovo zahtjevanje nije predat primjerak poslat na akceptiranje,
- 2) da se ni po jednom drugom primjerku nije mogao dobiti akcept ili isplata.

Clan 68.

(1) Svaki imalac mjenice ima pravo naciniti od nje prepise.

(2) Prepis mora sadrzavati tacno prepisanu izvornu mjenicu s indosamentima i svim drugim odredbama koje se na njoj nalaze. U prepisu se mora naznaciti gdje se završava.

(3) Prepis se moze indosirati i avalirati na isti nacin i s istim efektom kao i izvorna mjenica.

Clan 69.

(1) U prepisu se mora oznaciti lice kod kojeg se nalazi izvorna mjenica. Prepis u kome to nije ucinjeno nema mjenicnopravne vrijednosti.

(2) Lice kod kojeg se izvorna mjenica nalazi dužno je predati zakonitom imaoocu prepisa. Ako ono to odbije, imalac prepisa moze ostvariti regres protiv onih koji su indosirali ili avalirali prepis tek posto utvrdi protestom da mu na njegov zahtjev nije predata izvorna mjenica.

(3) Ako izvorna isprava nakon posljednjeg indosamenta stavljenog prije nego sto je nacinjen prijepis sadrzi oznaku "pocev odavde indosament vrijedi samo na prepisu" ili ma kakvu drugu oznaku koja to isto znaci, nistav je svaki indosament koji bi iza toga bio stavljen na izvornu mjenicu.

XI - PREINACENJE MJENICE

Clan 70.

Ako je slog neke mjenice preinacen, oni koji su mjenicu potpisali poslije tog preinacenja odgovaraju prema preinacenom slogu, a prijasnji potpisnici odgovaraju prema prvobitnom slogu.

XII - PROTEST

Clan 71.

Protest se podize kod mjesnog nadleznog suda za lice protiv koga se podize protest.

Clan 72.

(1) Kada se podize protest, mjesno nadlezni sud u smislu odredbe clana 108. ovog zakona podnosi mjenicu onome protiv koga se potest trazi i poziva ga da izvrši zahtijevanu radnju.

(2) Ako se trazeno lice ne nadje u svom poslovnom uredu, kad ga ima, odnosno u stanu kad poslovnog ureda nema, ili ako se nadje, ali mu se zahtjev ne moze saopčiti ma iz kojeg uzroka, protestno tijelo nije dužno ponoviti protestni postupak.

(3) Smatra se da je dokazano da se poslovni lokal ili stan nisu mogli pronaci samo onda ako je u protestu zabilježeno da se protestno tijelo bezuspjesno raspitalo o tome kod nadleznog općinskog tijela uprave.

(4) Ako protestno tijelo ne bi bilo dovoljno brizljivo u raspitivanju za poslovni ured ili stan, protest je ipak valjan, ali se tijelo time ne oslobadja od odgovornosti za stetu.

Clan 73.

(1) Protest mora sadržavati:

1) prepis protestirane mjenice odnosno protestiranog mjenicnog prepisa, kao i svih izjava odnosno napomena na njima; ako se protest podize po mjenici izdatoj na stranom jeziku, onda se mora priložiti i prijevod mjenice, s ovjerenjem onog koji protest podize;

2) ime ili firmu lica po cijem se zahtjevu i protiv koga se protest podize;

3) potrebu da trazeno lice nije izvršilo radnju koja se na osnovu mjenice koja se od njega zahtijeva ili da ga protestno tijelo nije moglo naci u njegovom poslovnom uredu ili stanu, ili ako ga je i naslo, da mu iz bilo kojeg uzroka nije moglo priopćiti zahtjev;

4) mjesto, dan, mjesec, godinu i sat kad je, i lokal gdje je, poduzet ili bezuspjesno pokusan protestni postupak;

5) datum protesta, broj pod kojim je zaveden u registar protesta, službeni potpis protestnog tijela, kao i pecat.

(2) Onaj dio mjenice ili prepis koji se ne moze procitati protestno tijelo oznacit ce u protestu kao necitljiv.

(3) Ako trazeno lice obrazloži odbijanje radnje ili ako trasat postavi zahtjev prema clanu 25. stav 1. ovog zakona, treba i to zabilježiti u protest.

Clan 74.

Kad se na osnovu iste mjenice zahtijeva vise radnji ili kad se ista radnja zahtijeva od vise lica, umjesto vise protesta moze se podici samo jedan protest.

Clan 75.

(1) Propustena radnja zbog koje je protest trazeno moze se izvršiti i u ruke odnosno u prisustvu protestnog tijela (clan 71.). Suprotna odredba ili uput koji bi se tome protivio, nema vrijednosti prema licu koja ima izvršiti radnju.

(2) U slucaju isplate mjenicnog duga protestno tijelo potvrđuje tu isplatu na mjenici i predaje licu koje je izvršilo isplatu.

(3) Ako mjenicni dužnik isplati jedan dio mjenicne svote, to ce se zabilježiti na izvornoj mjenici i u protestu i o tome platiocu izdati priznanicu na prepisu protestirane mjenice.

Clan 76.

Ako mjenicni obveznik isplati mjenicnu svotu, ali odbije isplatu protestnih troškova, ova će se okolnost utvrditi protestom, a sama mjenica predati platiocu. Naknada protestnih troškova traži se na osnovu ovog protesta.

Clan 77.

Isprava o protestu mora se bez odlaganja predati imaocu mjenice ili licu koje je u njegovo ime podnijelo mjenicu na protest.

Clan 78.

- (1) Protestno tijelo dužno je cijelu sadržinu podignutih protesta zavoditi redom, po njihovom datumu i broju, u protestnom registru.
- (2) Oblik i način vođenja protestnog registra propisat će federalni ministar pravde.
- (3) Na osnovu protestnog registra, protestno tijelo izdaje licima zainteresovanim po dotičnoj mjenici ovjerene prepise protesta uz naplatu takse.

Clan 79.

- (1) Ako trasant u slogu mjenice ne zahtijeva da protest bude u obliku javne isprave, protest zbog neakceptiranja ili neisplate može, po pristanku imaoca mjenice biti zamijenjen pismenom izjavom na mjenici onog lica od kojeg je zahtijevana radnja (trasat, akceptant, domicilij, adresat po potrebi ili intervenijent). Izjava ovih lica mora biti datirana, potpisana i u protestnom roku unesena u registar protesta, o čemu protestno tijelo stavlja potvrdu na protestiranoj mjenici ili alonzu.
- (2) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine utrdjuje do koje mjenicne svote protestno tijelo može umjesto protesta po prethodnim odredbama (cl. 71. do 79. stav 1.) preporučenim pismom dostaviti prepis mjenice svim mjenicnim dužnicima, s napomenom da je mjenica protestirana. O tome se, na zahtjev, izdaje potvrda, koja se upisuje u protestnom roku u registar protesta. U takvom slučaju otpada obavijest po član 46. ovog zakona.

XIII - ZASTARA

Clan 80.

- (1) Svi mjenicnopravni zahtjevi protiv akceptanta zastarijevaju za tri godine, računajući od dospelosti.
- (2) mjenicnopravni zahtjevi imaoca mjenice protiv indosanta i protiv trasanta zastarijevaju za godinu dana, računajući od dana pravodobno podignutog protesta, a ako se u mjenici nalazi odredba "bez troškova" onda od dospelosti.
- (3) Mjenicnopravni zahtjevi indosanata jednih protiv drugih i protiv trasanta zastarijevaju za šest mjeseci, računajući od dana kad je indosant mjenicu iskupio ili od dana kad je protiv njega kod suda postupljeno.

Clan 81.

Zastara se prekida podnošenjem tuzbe sudu. Sa tuzbom se izjednačavaju: prijava mjenicnog potraživanja u stečaju odnosno likvidaciji, ostvarivanje mjenicnopravnih zahtjeva u toku parnice, pozivanje u zastitu, obavijest kojom tuženi obavještava svog prethodnika da je protiv njega podnesena regresna tuzba. Obavijest se saopćava preko suda ili neposredno preporučenim pismom, u kom se slučaju dan kada je pismo predato posti uzima kao dan saopćenja.

Clan 82.

Prekinuta zastara pocinje ponovo teći:

- 1) u slučaju podnošenja tuzbe i u slučaju ostvarivanja zahtjeva u toku parnice, od dana posljednje parnicne radnje, ako se ni u jednom ni u drugom slučaju parnica ne nastavi,
- 2) u slučaju prijave u stečaju odnosno likvidaciji, od dana svrsetka stečajnog postupka, a u slučaju kad se u stečaju odnosno likvidaciji ospori prijavljeno potraživanje, od dana osporenja.
- 3) u slučaju pozivanja u zastitu i saopćenja o podnesenoj tuzbi, od dana kad se parnica pravomocno završi.

Clan 83.

Ako je povjerilac u toku posljednja tri mjeseca prije isteka roka zastare usljed prestanka sudskog rada ili usljed vojne službe u ratu ili usljed više sile (clan 55.) bio spriječen u ostvarivanju svojih mjenicnih prava, zastara ne teče dok traje ta spriječenost. Zastara takodjer ne teče dok traje stečaj nad imovinom povjerioca. Kad prestanu ove prepreke, zastara se ne može završiti prije trideset dana, ukoliko bi njen rok istjecao prije tog vremena.

Clan 84.

- (1) Ako parnicno nesposobno lice, ma u kom trenutku u toku posljednja tri mjeseca roka zastare nema zastupnika, onda se zastara koja protiv njega teče ne može završiti prije proteka tri mjeseca od trenutka kad je to lice postalo parnicno sposobno ili je dobilo zastupnika. To isto vrijedi i za slučaj da zastupnik izgubi parnicnu sposobnost ili da između njega i parnicno nesposobnog lica postoji sukob interesa u pogledu podignute tuzbe ili tuzbe koja bi se imala podići.
- (2) Zastara jednog mjenicnog potraživanja koja čini dio ostavine ili koja pada na teret takve ostavine ne može se završiti prije proteka šest mjeseci i nakon smrti pokojnika.

Clan 85.

Prekid i obustava zastare djeluje samo prema onome prema kome je nastao uzrok za prekid odnosno obustava.

Clan 86.

Uzroci prekida i obustava zastare inozemnog prava djeluju, u smislu ovog zakona, ukoliko odgovaraju uzrocima navedenim u prethodnim članovima.

XIV - NEOPRAVDANO OBOGACENJE

Clan 87.

- (1) Trasant, akceptant i indosant, čije su mjenicne obaveze utrnule usljed zastare ili usljed toga što su propustene radnje propisane radi održanja mjenicnih prava odgovaraju imaću mjenice, ako su se na njegovu štetu neopravdano obogatili. Ostali mjenicni obveznici oslobođeni su ove odgovornosti.
- (2) Imovinski zahtjev koji se zasniva na odgovornosti zbog neopravdanog obogacjenja može se ostvariti i na osnovu sudske odluke o amortizaciji nastale mjenice. (3) Odgovornost zbog neopravdanog obogacjenja zastarijeva za tri godine, u svemu ostalom na ovu zastaru primjenjuju se odredbe Zakona o obligacionim odnosima ("Sluzbeni list R BiH", br. 2/92, 13/93. i 13/94).

XV - PRAVO ZALOGA I PRIDRZAJA

Clan 88.

(1) Kada radi osiguranja mjenicnog potraživanja imalac mjenice, na osnovu pismene izjave primi u zalag kakvu pokretnu stvar ili potraživanje, a dužnik ne ispuni na vrijeme svoju mjenicnu obavezu, onda imalac mjenice ima pravo namiriti se iz zaloga, ne podizuci tuzbu protiv zalagaoca.

(2) U tu svrhu imalac mjenice može:

1) na osnovu mjenice i isprave o zalaganju zahtijevati od suda, nadležnog bilo za njega bilo za zalagaoca, prodaju zaloga. Sud određuje javnu prodaju ne saslušavši zalagaoca; time se ne otklanja odgovornost imaooca mjenice za zloupotrebu založnog prava,

2) založene mjenice ili druga potraživanja naplatiti i od dobivenog novca namiri se; ili založena potraživanja zadržati za sebe do iznosa svog potraživanja.

(3) Sva ova prava pripadaju imaoocu mjenice i u slučaju kad zalagalac padne pod stečaj odnosno kad se otvori postupak likvidacije.

(4) Kako o namjeravanoj tako i o izvršenoj prodaji ili zadržavanju zaloga imalac mjenice mora, po mogućnosti bez odlaganja, obavijestiti dužnika, kao i zalagaoca, ako je taj treće lice.

(5) Imalac mjenice je dužan, ako se potpuno namirio za svoje potraživanje, predati zalagaocu, odnosno u njegovu stečajnu masu izvornu mjenicu, kao i dobiveni visak. Djelimično namirenje mora se zabilježiti na mjenici.

Clan 89.

(1) Sticanjem prava na tuzbu ili na regres imalac mjenice stice i pravo pridržaja nad dužnikovim novcem, pokretninama i vrijednosnim papirima koji su zakonitim putem dosli u njegove ruke ili kojima može raspolagati. No, pravo pridržaja nad spomenutim predmetima ne može se ostvariti ako su dužnik ili treće lice, prilikom urucenja ili prije toga, stavili do znanja imaoocu mjenice da se predmeti daju u narocitu svrhu.

(2) Imalac mjenice može se poslužiti pravom pridržaja i prije nego što mu je potraživanje dospjelo, ako je dužnik pao pod stečaj odnosno kad se otvori postupak likvidacije ili ako je izvršenje novčanog duga iz njegove imovine ostalo bezuspješno, ili ako je dužnik trgovac koji je obustavio svoja plaćanja. U ovim slučajevima ni stavljanje do znanja da se predmeti daju u narocitu svhu ne isključuju ostvarenje prava pridržaja, ako su doticni predmeti dosli u ruke imaooca mjenice ili u njegovu vlast raspolaganja prije nego što su nastupile prethodno navedene okolnosti ili prije nego što je on za njih saznao.

Clan 90.

(1) Imalac mjenice mora, po mogućnosti bez odlaganja, obavijestiti dužnika o vršenju prava pridržaja.

(2) Ukoliko se strane drukcije ne sporazume, pravo pridržaja imaooca mjenice prestaje, ako se njegovo potraživanje dovoljno osigura depozitom u novcu ili u vrijednosnim papirima.

Clan 91.

Pravo pridržaja ima isti efekat kao i pravo zaloga po član 88. ovog zakona. Imalac mjenice, po pismenom pristanku dužnika ili na osnovu pravomocne presude suda nadležnog bilo za pridržanika bilo za dužnika kojom je priznato pravo pridržaja, može: 1) pridržajni gotov novac upotrijebiti za namirenje svog potraživanja,

2) s pridržanim drugim predmetima postupiti u smislu član 88. ovog zakona.

XVI - AMORTIZACIJA MJENICE

Clan 92.

- (1) Onaj kome je nestala mjenica može nadležnom sudu mjesta plaćanja predložiti da je amortizira.
- (2) U prijedlogu se mora iznijeti glavni sadržaj nestale mjenice i učiniti vjerovatnim da je predlagac tu mjenicu imao ili da mu na osnovu nje pripada neko pravo.
- (3) Ako sud utvrdi da su podneseni podaci dovoljni, izdat će oglas, u kome će izložiti glavni sadržaj nestale mjenice s pozivom da je onaj kod koga se nalazi pokaze sudu u roku od 60 dana, jer će je inače sud po proteku ovog roka, oglasiti za ponistenu.
- (4) Ovaj oglas objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH",
- (5) Ako je dan plaćanja već dospio, rok za pokazivanje teče od dana oglasa, a ako dan plaćanja dolazi tek kasnije, onda od proteka ovog dana. Ako mjenici po vidjenju ili na određeno vrijeme po vidjenju rok za podnošenje nije protekao, onda rok za pokazivanje nestale mjenice teče od posljednjeg dana roka određenog za podnošenje na vidjenje.
- (6) O ovome oglasu sud će obavijestiti predlagaca i sva u mjenici imenovana lica.

Član 93.

- (1) Predlagac amortizacije mora, da bi zadržao regres protiv trasanta neakceptirane mjenice, kao i protiv trasanta koji je zabranio podnošenje mjenice na akceptiranje, u toku roka određenog za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili neisplate i u za to određenom mjestu podići protest podnoseći glavni sadržaj nestale mjenice. Protest zamjenjuje podnošenje mjenice na akceptiranje ili na isplatu i podizanje odnosnih protesta. Naknada troškova za ovaj protest ne može se tražiti.
- (2) Na osnovu sudske odluke kojom se određuje postupak za amortizaciju predlagac može, ako drukcije nije ugovorio, iza dospelosti nestale mjenice, tražiti da akceptant, a u slučaju stav 1. ovog članka trasant, položi mjenicnu svotu sudu u skladu sa odredbama člana 43. ovog zakona. Takvom traženju nema mjesta, ako onaj od koga se traži polaganje mjenicne svote dokazuje da predlagac nije imao pravo tražiti amortizaciju.

Član 94.

- (1) Ako se mjenica u toku roka određenog u oglasu ne podnese, onda sud oglasava nestalu mjenicu za amortizaciju i o tome izvješćuje akceptanta, odnosno trasanta neakceptirane mjenice ili trasanta koji je zabranio podnošenje mjenice na akceptiranje, stavljajući mu do znanja da mjenicnu svotu može isplatiti predlagacu amortizacije. Sud će o amortizaciji mjenice obavijestiti predlagaca kao i sva imenovana lica.
- (2) Na osnovu amortizovane mjenice ne mogu se ostvarivati nikakva mjenicna prava.
- (3) Na osnovu odluke o amortizaciji predlagac može protiv akceptanta, u slučaju člana 93. stav 1. ovog zakona protiv trasanta ostvariti svoja mjenicna prava kao da ima neamortizovanu mjenicu. Ali ti mjenicni dužnici neće biti obavezni da izvrše isplatu ako dokazu da je predlagac bespravno dobio odluku o amortizaciji.

Član 95.

Ako se u roku koji je oglasom određen pojavi onaj kod koga se nalazi mjenica za koju je amortizacija tražena, sud će, posto je mjenica pokazana predlagacu i posto saslušala zainteresirana lica, obustaviti daljnji postupak.

XVII - SUKOBI ZAKONA

Član 96.

- (1) Sposobnost lica da se mjenicno obaveže određuje zakon mjesta gdje su obaveže primljene,
- (2) lice koje bi prema zakonu označenom u stavu 1, ovog člana bilo mjenicno - pravno nesposobno,

ipak je pravovaljano obavezano, ako je potpis dalo na teritoriji drzave po cijim bi zakonima imalo mjenicnopravnu sposobnost.

Clan 97.

(1) Ako primljene mjenicne obaveze nisu pravovaljane prema propisima drzave na cijem su podrucju te obaveze primljene, ali odgovaraju zakonu zemlje gdje je neka kasnija obaveza primljena, onda okolnost da su prijasnje obaveze u pogledu oblika nepravilne ne oduzima pravovaljanost tim kasnijim obavezama.

(2) Mjenicne obaveze izmedju nasih drzavljana primljene u inozemstvu, ako odgovaraju odredbama ovog zakona, pravovaljane su mada ne odgovaraju zakonu mjesta gdje su nastale.

XVIII - OSTALE ODREDBE

Clan 98.

Mjenicno se moze obavezati svako lice koje se prema propisima gradjanskog ili privrednog zakonodavstva moze ugovorom obavezati

Clan 99.

(1) Nepismeno lice ili lice koje ne moze pisati mjenicno se obavezuje kad na mjenici ili alonzu stavi rukoznak koji sud ovjeri. Stambilj, zig i pecat smatraju se kao rukoznak.

(2) Mjenicna obaveza moze se primiti za nepismeno lice samo na osnovu punomoci koju je to lice izdalo i sud ovjerio. Ovim se ne mijenjaju zakonske odredbe o potpisivanju pod trgovackom firmom.

(3) U sudsku ovjeru sluzbeno lice mora staviti da licno ili preko privedenih svjedoka poznaje lice koje se hoce mjenicno obavezati ili izdati punomoc, zatim da je spomenutom licu procitana izjava kojom se mjenicno obavezuje ili kojom daje punomoc i da je ono potvrdilo da odgovara njegovoj volji. Ovjera mora imati sluzbeni broj, pecat i potpis sluzbenog lica.

Clan 100.

Potpis slijepih lica na mjenici vrijedi samo onda kad ga sud ovjeri na nacin propisan u prethodnom clanu. To isto vrijedi i za punomoc izdatu radi mjenicnog zaduzenja.

Clan 101.

(1) Ako mjenica dospijeva na praznik, njena se isplata moze zahtijevati tek sljedeceg radnog dana. Tako isto i sve druge radnje, koje se ticu mjenice, narocito podnosenje na akceptiranje i protest, mogu se poduzeti samo radnim danom.

(2) Kad se koja od tih radnji mora obaviti u izvjesnom roku, ciji je posljednji dan praznik, tada se taj rok produzava do prvog radnog dana koji dolazi odmah po proteku roka. Praznicni dani u toku roka ubrajaju se pri izracunavanju roka.

(3) Pod praznikom, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se nedjelja i drzavni praznici i praznici ustanovljeni zakonom koji vazi u mjestu placanja mjenice.

Clan 102.

(1) Ni u zakonske rokove ni u rokove odredjene u mjenici ne ubraja se dan od koga oni polaze. (2) Nikakvi dani poceka, ni zakonski, ni sudski, nisu dopusteni.

Clan 103.

(1) Podnosenje mjenice na akceptiranje ili na isplatu i sve druge radnje koje se po ovom zakonu imaju preduzimati radi ostvarenja ili održavanja mjenicnih prava, moraju se preduzeti u poslovnom uredu i u vrijeme određeno kao poslovno od nadležnog tijela. Ako se ured ne može pronaći ili ako se iz mjenice ne vidi da traženo lice ima poslovni ured, onda se mora tražiti u stanu.

(2) U slučaju iz člana 28. stav 2. ovog zakona mjenica se podnosi na isplatu u uredu ili kod lica kojeg je trasat označio.

(3) Radnja se može obaviti i izvan ureda, stana ili poslovnog vremena, ako na to pristane lice prema kojem se vrši.

Clan 104.

Za sporove koji se pokreću na osnovu tužbe imaoća mjenice protiv njenih potpisnika nadležan je i sud na čijem se području nalazi mjesto plaćanja.

Clan 105.

Ako je na osnovu presude, odnosno isplatnog naloga izdatog po jednoj mjenici protiv izvjesnih mjenicnih potpisnika neki od njih obavio naloženo plaćanje (iskupio mjenicu) onda je ta presuda, odnosno isplatni nalog po kome je osuđeni potpisnik postupio, zajedno s potvrdom i računom na kome je potvrđena isplata, kao i protestom ako ga je trebalo podići, dovoljna izvorna isprava za ostvarivanje njegovih regresnih prava protiv njemu odgovornih mjenicnih dužnika koji su obuhvaćeni tom istom presudom odnosno isplatnim nalogom.

XIX - VLASTITA MJENICA

Clan 106.

Vlastita mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, unesena u sam slog isprave na jeziku na kome je ona sastavljena,
- 2) bezuvjetno obećanje da će se određena svota novca platiti,
- 3) oznaku dospelosti,
- 4) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 5) ime onog kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti,
- 6) oznaku dana i mjesta gdje je vlastita mjenica izdata,
- 7) potpis onoga koji mjenicu izdaje (izdavalac).

Clan 107.

(1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka nabrojanih u članu 106. ovog zakona ne vrijedi kao vlastita mjenica, osim u slučajevima koji su određeni u sljedećim stavovima.

(2) Vlastita mjenica u kojoj nije označena dospelost, smatra se kao mjenica po vidjenju.

(3) Ako nije naročito određeno, vrijedi kao mjesto plaćanja, a ujedno i kao mjesto izdavaočevog prebivanja ono mjesto koje je naznačeno kao mjesto izdanja mjenice.

(4) Vlastita mjenica u kojoj nije naznačeno mjesto izdavanja smatra se da je izdata u mjestu koje je označeno uz izdavaočevo ime.

Clan 108.

(1) Na vlastitu mjenicu, ukoliko nisu u suprotnosti s njenom prirodom, primjenjuju se odredbe ovog zakona o trasiranoj mjenici: - o indosamentu (cl. 12 do 21.), - o dospelosti (cl. 34. do 38.), - o

placanju (cl. 39. do 43.), - o regresu zbog neisplate (cl. 44. do 49. i cl. 51. do 55.), - o intervenciji (cl. 56. do 64.), - o prijepisima (cl. 65. do 69.), - o preinacanju mjenice (cl. 70.), - o protestu (cl. 71. do 79.), - o zastari (cl. 80. do 86.), - o neopravdanom obogacenju, pravu zaloga i pridrzaja (cl. 87. do 91.), - o amortizaciji mjenice (cl. 92. do 95.), - o sukobu zakona (cl. 96. i 97.), - ostale odredbe (cl. 98. do 105.). (2) Na vlastitu mjenicu isto tako primjenjuju se odredbe ovog zakona o mjenici plativoj kod treceg lica ili u mjestu razlicitom od trasatovog prebivalista (cl. 6. i 28.), o odredjivanu kamata (cl. 7.), o razlikama u naznakama svote koja se ima platiti (cl. 8.), o pravovaljanosti potpisa stavljenog na mjenici koja sadrzi potpise spomenute u clanu 9. ovog zakona, o pravovaljanosti potpisa lica koje radi bez ovlastenja ili koje prekoraci svoja ovlastenja (clan 10.), kao i o naknadnom ispunjavanju (clan 18. stav 2.). (3) Na vlastitu mjenicu primjenjuju se i odredbe ovog zakona o avalu (cl. 31. do 33.). U slucaju predvidjenom u clanu 32. stav 4. ovog zakona, ako se u avalu ne naznaci za koga je dan, vrijedi da je dan za izdavaoca vlastite mjenice.

Clan 109.

(1) Izdavalac vlastite mjenice odogovara onako kako odgovara akceptant trasirane mjenice.
(2) Vlastite mjenice plative na oredjeno vrijeme po vidjenju moraju se podnijeti na vidjenje izdavaocu u rokovima odredjenim u clanu 24. ovog zakona. Izdavalac potvrđuje vidjenje datiranim potpisom na samoj mjenici, a rok po vidjenju tece od datuma vidjenja. Ako izdavalac odbije potvrditi vidjenje, to odbijanje mora se ustanoviti protestom (clan 26.), od cijeg datuma tece rok po vidjenju.

XX - ZAVRSNE I PRELAZNE ODREDBE

Clan 110.

(1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine moze u vezi s clanom 55. ovog zakona, donositi propis o odgovarajucoj zastiti za regresne mjenicne duznike odgadjanjem rokova za isplatu mjenica i sl., kad strana drzava izda propise kojima se sprjecava ostvarenje ili odrzavanje prava iz tih mjenica.
(2) Federalni ministar finansija propisat ce naknadu za posredovanje iz clana 53. stav 2. ovog zakona, te obrazac mjenice.

Clan 111.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o mjenici ("Sluzbeni list RBiH", broj 2/92) na teritoriji Federacije.
(2) Na oblik i efekat mjenicnih izjava koje su date na mjenicama prije stupanja na snagu ovog zakona, kao i na radnje potrebne za odrzavanje i ostvarivanje mjenicnih prava primjenjuju se odredbe dosadasnjeg zakona.
(3) Pravilnik o naknadi za posredovanje i obrazcu mjenice donijet ce federalni ministar finansija u roku od 30 od dana objavljivanja ovog zakona.

Clan 112.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sluzbenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Niko Lozancic, v.r

Predsjedatelj Zastupnickog doma Parlamenta Federacije BiH . Enver Kreso, v.r.

